

Stockholm den 22 september 2025

Stockholms tingsrätt
Avdelning 1
stockholms.tingsratt.avdelning1@dom.se
Översänds endast per e-post

Mål nr T 8735-25, Jonas Lerin ./ Statens genom Justitiekanslern, angående skadestånd

Jonas Lerin har förelagts av tingsrätten att inkomma med yttrande över statens svaromål senast den 22 september 2025 (se aktbilaga 47). Med anledning av detta får Jonas Lerin anföra följande.

1 INLEDNING

1.1 Jonas Lerin noterar inledningsvis att staten inte ifrågasätter det faktiska händelseförloppet i förvaltningsmålet såsom det beskrivs i stämningsansökan eller innehållet i de bilagor som bifogats ansökan (se p. 9 i statens svaromål, aktbilaga 45). Jonas Lerin uppfattar det därmed som att sakomständigheterna i målet är ostridiga och att det som tingsrätten har att pröva i målet är rena rättsfrågor. I det följande bemöter Jonas Lerin några av de invändningar som staten har anfört i svaromålet.

2 JONAS LERINS SYNPUNKTER PÅ STATENS SVAROMÅL

2.1 Angående den rättsliga grunden för Jonas Lerins skadeståndsanspråk

2.1.1 Det Jonas Lerin gör gällande i målet är att den omständigheten att han *saknat möjlighet* att få ersättning för sina rättegångskostnader i det bakomliggande förvaltningsmålet utgör en överträdelse av hans rätt till rättvis rättegång enligt såväl 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen som artikel 6.1 i Europakonventionen (se p. 3.3 i stämningsansökan, aktbilaga 1).

2.1.2 Skälet till att Jonas Lerin saknat möjlighet att få sina rättegångskostnader ersatta i förvaltningsmålet är att det i förvaltningsprocesslagen (1971:291) saknas uttryckliga föreskrifter om ersättning för rättegångskostnader och att Högsta förvaltningsdomstolen har bedömt att detta medför att förvaltningsdomstolar är förhindrade att ta upp ett yrkande om sådan ersättning till prövning (se HFD 2022 ref. 10).

2.1.3 Överträdelsen i det aktuella fallet beror alltså, enkelt uttryckt, på en brist i den svenska förvaltningsprocessen – inte ett enskilt beslut från en myndighet eller domstol. Detta medför i sin tur att det inte är helt självklart hur man ska se på frågan om *tidpunkten* för överträdelsen, vilket staten har uppmärksammat i svaromålet. Enligt staten framstår det som oklart på vilken rättslig grund som Jonas Lerin menar att grundlagsskadestånd ska utgå eftersom förvaltningsmålet avslutades år 2020 och ändringen i 3 kap. 4 § skadeståndslagen om grundlagsskadestånd trädde i kraft först den 1 augusti 2022 (se p. 36 i statens svaromål).

- 2.1.4 Enligt Jonas Lerin har frågan ingen avgörande betydelse för tingsrättens prövning eftersom han gör gällande att det förekommit en överträdelse av rätten till rättvis rättegång enligt såväl regeringsformen som Europakonventionen. Bestämmelsen om konventionsskadestånd i 3 kap. 4 § skadeståndslagen trädde i kraft den 1 april 2018, dvs. innan dess att förvaltningsmålet i Jonas Lerins fall avslutades. Som staten mycket riktigt påpekar har 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen utformats efter mönster av artikel 6.1 i Europakonventionen och Jonas Lerins uppfattning är att dessa två bestämmelser i allt väsentligt har motsvarande innebörd i de för målet relevanta delarna (se p. 35 i statens svaromål och prop. 2009/10:80 s. 159). För det fall tingsrätten bedömer att det förekommit en skadestandsgrundande överträdelse av rätten till rättvis rättegång saknar det enligt Jonas Lerin betydelse huruvida ersättningen utdöms i form av grundlagsskadestånd eller konventionsskadestånd.
- 2.1.5 Under alla omständigheter kan det konstateras att lagstiftaren uttryckligen har överlämnat åt rättstillämpningen att avgöra om grundlagsskadestånd ska utgå för överträdelser som inträffat före aktuellt ikraftträdande (se SOU 2020:44 s. 285–286 och prop. 2021/22:229 s. 52–54). Enligt Jonas Lerins uppfattning är det möjligt att döma ut grundlagsskadestånd i hans fall även om överträdelsen skulle anses ha inträffat före ikraftträdandet. Bestämmelsen om grundlagsskadestånd i 3 kap. 4 § skadeståndslagen utgjorde i allt väsentligt en kodifiering av den princip som låg till grund för Högsta domstolens avgöranden i rättsfallen ”Medborgarskapet I” NJA 2014 s. 323 och ”Medborgarskapet II” NJA 2018 s. 103. Enligt Jonas Lerin saknas det bärande skäl till att principen om grundlagsskadestånd skulle vara begränsad till

att avse rätten till medborgarskap i 2 kap. 7 § regeringsformen i tiden före kodifieringens ikraftträdande. Principen bör ha giltighet även vid överträdelser av rätten till rättvis rättegång enligt 2 kap. 11 § regeringsformen.

2.2 Angående Jonas Lerins behov av ombud i förvaltningsmålet

2.2.1 Staten har därutöver gjort gällande att det aktuella förvaltningsmålet inte varit av sådan komplexitet att det varit nödvändigt för Jonas Lerin att anlita ett juridiskt skolad ombud för att tillvarata sin rätt. Staten har härvid bl.a. påstått att målet inte har inrymt några svåra processuella frågor och att målet har rört en begränsad sakfråga, dvs. huruvida Jonas Lerin uppfyller de medicinska kraven för att få behålla sin taxiförarlegitimation. Staten har även anfört att bevisbördan har åvilat myndigheten under hela processen. Sammantaget innebär detta enligt staten att Jonas Lerin själv hade kunnat föra sin talan i förvaltningsmålet. (Se p. 54–61 i statens svaromål.)

2.2.2 Jonas Lerin instämmer inte i statens bedömning. Han får härvid hänvisa till vad han tidigare anfört och vill därutöver särskilt framhålla följande omständigheter.

2.2.3 *För det första* vidhåller Jonas Lerin sin uppfattning att förvaltningsmålets betydelse i sig innebär att det varit motiverat för honom att anlita ett juridiskt skolad ombud för att tillvarata sin rätt. Transportstyrelsens beslut att återkalla Jonas Lerins taxiförarlegitimation hade förhindrat honom från att fortsätta att utöva sitt yrke. Hade beslutet stått sig hade det fått stora konsekvenser för Jonas Lerin både på ett ekonomiskt och personligt plan. Att Jonas Lerin i en sådan situation väljer att

anlita ett juridiskt skolad ombud för att kunna tillvarata sin rätt mot myndigheten framstår inte som obefogat, tvärtom. Enligt Jonas Lerin medför målets stora betydelse för honom *i sig* att han haft fog att anlita ombud för att få Transportstyrelsen felaktiga beslut om återkallelse upphävt.

2.2.4 *För det andra* går det inte, vid bedömningen av målets komplexitet, att som staten helt bortse från omständigheten att Transportstyrelsen under förvaltningsmålet gång har ändrat ståndpunkt och åberopat olika rättsliga grunder till stöd för sin bedömning att Jonas Lerin taxiförarlegitimation skulle återkallas. Att myndigheten vid flera tillfällen ändrat uppfattning under processens gång har bidragit till målets komplexitet och därmed även till Jonas Lerins behov av ombud.

2.2.5 I det ursprungliga beslutet grundade sig återkallelsen på att Jonas Lerin haft ett epileptiskt anfall enligt 8 kap. 1 och 6 §§ TSFS 2010:125 (se aktbilaga 8). I ett senare yttrande i förvaltningsrätten gjorde Transportstyrelsen gällande att en epilepsidiagnos kunde ställas enligt 8 kap. 6 § 2 samma föreskrifter (se aktbilaga 13). I kammarrättens dom framgår dock att myndigheten vid den muntliga förhandlingen frånfallit ståndpunkten att Jonas Lerin haft ett epileptiskt anfall. I stället ansåg myndigheten att orsaken till medvetandestörningen inte kunnat klarläggas och argumenterade för att trafiksäkerhetsrisken var förhöjd enligt 8 kap. 7 § samt 1 kap. 4 och 5 §§ samma föreskrifter (se aktbilaga 32, s. 3). Transportstyrelsen har därmed dels växlat mellan olika rättsliga grunder, dels frångått tidigare påståenden om sakförhållanden. Detta har i hög grad bidragit till målets komplexitet.

2.2.6 *För det tredje* räcker det inte med konstaterandet att bevisbördan i förvaltningsmålet formellt har åvilat Transportstyrelsen för att Jonas Lerin inte ska anses ha haft behov av ombud. Det måste göras en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. I det nu aktuella fallet innebar bevisbördans placering i målet inte på något sätt att Jonas Lerin kunnat förhålla sig passiv. Om Jonas Lerin inte hade presenterat egen utredning hade Transportstyrelsens bevisning med största sannolikhet ansetts tillräcklig, och beslutet hade stått sig. Därtill har kammarrätten hållit muntlig förhandling i målet, vid vilken förhör hölls med Jonas Lerins fru vars uppgifter kammarrätten sedan lade vikt vid i sin dom. Staten framhåller själv att det varit Jonas Lerins utredningar och invändningar som haft avgörande betydelse för domstolarnas prövning (se p. 61 i statens svaromål). Att i detta sammanhang framhålla att bevisbördan åvilat myndigheten saknar därför reell betydelse. Det är ombudets aktiva processföring – inte Transportstyrelsens otillräckliga utredning – som gjorde att myndighetens beslut om återkallelse till slut upphävdes av kammarrätten.

Som ovan,

Erik Scherstén

Leonard Garg

Máxim del Río Diaz